

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

NARBHUTPARITAT JOURNAL

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2566 Vol. 15 No. 2 May – August 2023

Received: December 28, 2022

Revised: August 26, 2023

Accepted: August 31, 2023

การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง
โดยใช้เทคนิคบัญชีบริหารเพื่อเพิ่มรายได้และลดต้นทุน

Potential Development of Farmers in Pak Phanang River Basin Province
by Using Management Accounting Techniques
to Increase Income and Reduce Costs

มัลลิกา คงแก้ว*

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: malica_2011@hotmail.com

Manlika Khongkaew*

Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยใช้เทคนิคบัญชีบริหารเพื่อเพิ่มรายได้และลดต้นทุน วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน ศักยภาพจัดการงานเกษตรและพัฒนาแนวทางการเพิ่มศักยภาพเกษตรกรมีกระบวนการวิจัย 4 ขั้นตอน 1) วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาโครงสร้างรายได้และต้นทุน ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกในการจัดเก็บข้อมูล 2) วิเคราะห์ศักยภาพด้านการจัดการงานเกษตร ใช้แบบสัมภาษณ์ 3) การพัฒนาแนวทาง การเพิ่มศักยภาพของเกษตรกร ใช้การประชุมกลุ่มย่อยในการระดมความคิดเห็น 4) การประเมินผลการเพิ่มรายได้และความพึงพอใจของเกษตรกร ใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สถานการณ์ปัจจุบันมีต้นทุน ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าแรงงาน ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าโรงเรือน วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนพบว่าปาล์ม 5,407 ก.ก 27,035 บาท ข้าวสารเมื่อนำไปผลิตต่อได้กำไรส่วนเกินดังนี้ ข้าวหอมมะลิ 2,000 ก.ก 20,000 บาท เพิ่ม 1,485 บาท ข้าวหอมปทุม 2,445 ก.ก 22,005 บาท เพิ่ม 2,200 บาท ข้าวโอ้เฉียง กข 4,075 ก.ก 29,340 บาท ข้าวไรซ์เบอร์รี่ 274 ก.ก 13,700 บาท ข้าวสังหยด 364 กิโลกรัม 14,560 บาท ผักสลัด 69 กิโลกรัม 6,900 บาท เพิ่ม 2,955 บาท วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่าแนวทางเพิ่มศักยภาพการลดต้นทุนโดยทำปุ๋ยหมัก เพาะเมล็ดพันธุ์ ใช้โซล่าเซลล์ การรวมกลุ่ม มีที่ดินของตนเอง บริโภคผลิตภัณฑ์ เพิ่มกำไรจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์การแปรรูปสินค้า ความซื่อสัตย์ ต่อลูกค้า การเข้าถึงตลาดและกลุ่มลูกค้า ผลประเมินการใช้เทคนิคบัญชีบริหาร ความพึงพอใจต่อการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย มีค่าเฉลี่ย 4.42 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.536 มีความพึงพอใจมาก ความพึงพอใจต่อการใช้เทคนิคบัญชีบริหารค่าเฉลี่ย 4.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.568 มีความพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพ; เทคนิคบัญชีบริหาร; การเพิ่มรายได้; ต้นทุน; เกษตรกรลุ่มน้ำปากพนัง

Abstract

“Potential Development of Farmers in Pak Panang River Basin, Hua Sai District, Nakhon Si Thammarat Province by Using Management Accounting Technique to Increase Income and Reduce Costs” aims to analyze current situation, agricultural potential, and develop guidelines to increase farmers' potential. There are four research processes: 1) Analyze the current situation on the problem of revenue and cost structure with in-depth interviews for data collection. 2) Analyze the potential in agricultural management by interview method. 3) Development of approaches to increase the potential of farmers with the method of focus group discussions in brainstorming. 4) Assessment of income increase and farmer satisfaction with a questionnaire. The results of the objective research found that 1) the current situation includes seeds, fertilizers, herbicides, labor, equipment costs, housing costs were higher, 2) analysis of the break-even point found that palm 5,407 kg. 27,035 baht. When rice is used to produce surplus profit as follows: Jasmine rice 2,000 kg. 20,000 baht add 1,485 baht, Thai Hom Pathum rice 2,445 kg. 22,005 baht, Chiang rice (IR) 4,075 kg. 29,340 baht, Riceberry rice 274 kg. 13,700 baht, Sangyod rice 364 kg. 14,560 baht, Green Salad Lettuce 69 kg. 6,900 baht add 2,955 baht, 3) guideline to increase cost reduction potential by composting, seeds, solar cells, grouping, owning land, consuming products, increasing profits from product development, product processing, loyalty to customers, market access and grouping customers. The evaluation results of the use of management accounting techniques were satisfied with increasing income and reducing expenses with an average of 4.42 and a standard deviation of

0.536. They were very satisfied. Satisfaction with the use of management accounting techniques with an average of 4.54 and a standard deviation of 0.568 were the most satisfied.

Keywords: potential development; management accounting technique; increase in income; reduction of costs; farmers in Pak Phanang River Basin

บทนำ

อาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่อยู่ในสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตนับได้ว่าเป็นอาชีพดั้งเดิมที่เป็นการสร้างแหล่งอาหารไว้บริโภคด้วยตนเอง หากมีของเหลือก็จะแบ่งปันกันในชุมชนและการค้าขายแลกเปลี่ยนกันในเวลาต่อมา นโยบายภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกรในทุกพื้นที่ โดยได้มีกำหนดไว้ในแนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติมาในทุกแผนงานในปัจจุบันแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560-2564) มีแนวทางเสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ สนับสนุนการให้ความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงินแก่ชุมชนและครัวเรือน (Summary of the National Economic and Social Development, 2022) จากแนวนโยบายจะเห็นได้ว่าเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรได้มีแนวทางในการพัฒนาตนเอง ชุมชนและสังคมตลอดจนมีแนวทางการพัฒนาอาชีพเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ปัญหาของเกษตรกรนั้นมีการเกิดขึ้นในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเสถียรภาพด้านราคาการแก้ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง ปฏิรูปขีดความสามารถแข่งขัน โครงสร้างของภาคเกษตร การปฏิรูปเพื่อแก้ปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ ปัญหาการจัดการความสมดุลในภาคเกษตร ปัญหาความยากจนและหนี้สินครัวเรือนสูง (Chantarapenkul, 2021) ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านต้นทุนการผลิตสูงนั้นเกิดขึ้นจากการที่เกษตรกรไม่สามารถควบคุมต้นทุน การผลิตให้มีต้นทุนที่ต่ำลงและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำเกษตรได้ เชื่อมโยงกับการเกิดปัญหาขีดความสามารถแข่งขันโครงสร้างของภาคเกษตรที่มีความอ่อนแอ การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพจึงเป็นสิ่งสำคัญในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการลดต้นทุนการผลิต การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุน ความสามารถในการทำกำไรและจุดคุ้มทุนของเกษตรกร จากงานวิจัย Chuchan, Bualai, Songmeuag (2018) พบว่าต้นทุนการปลูกผักปลอดสารพิษสูงกว่าต้นทุนการปลูกผักโดยใช้สารเคมีและกำไรจากการจำหน่ายผักปลอดสารพิษต่ำกว่ากำไรจากการขายผักโดยใช้สารเคมี ซึ่งการเพิ่มทักษะให้เกษตรกรสามารถวิเคราะห์ข้อมูลด้านต้นทุน กำไรและจุดคุ้มทุนจะทำให้เกษตรกรใช้ในการทำงานเกษตรได้ เกษตรกรในอำเภอหัวไทรจังหวัดนครศรีธรรมราชได้มีการปรับตัวเพื่อให้สามารถมีรายได้จากการประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้อย่างพอเพียงกับการใช้จ่ายได้มีการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ไม่จะเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสาน การใช้เกษตรอินทรีย์ การทำเกษตรตามความต้องการของตลาด การจัดทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งช่วยให้เกษตรกรในอำเภอหัวไทรได้มีการประกอบอาชีพเกษตรได้อย่างพอมีพอกิน

เกษตรกรพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังมีอาชีพหลักเป็นเกษตรกรมีทั้งทำนาข้าว ทำสวนปาล์ม ปลูกพืชผักหมุนเวียน ซึ่งยังเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งในด้านดินที่เหมาะสมกับการเพาะปลูก แหล่งน้ำที่มาจากคลองส่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังที่มีไว้ให้เกษตรกรได้ทำเกษตรได้ตลอดปี เกษตรกรในอำเภอหัวไทรส่วนใหญ่กลับมาจากการทำงานประกอบอาชีพรับจ้างในกรุงเทพมหานครและเมืองใหญ่ ๆ เพื่อมาอยู่กับครอบครัว การทำเกษตรซึ่งเป็นอาชีพเดิมของบรรพบุรุษจึงได้กลับมาเป็นแหล่งสร้างรายได้เพื่อเลี้ยงดูครอบครัวของเกษตรกรกลุ่มนี้ ได้มีหลายครัวเรือนที่ได้บุกเบิกการทำเกษตรแบบใหม่ๆ เพื่อยกระดับการทำเกษตรแบบเดิมที่ทำให้การจำหน่ายผลผลิตได้ใน ราคาที่ต่ำแต่การขาดทักษะและความรู้ในการวางแผนการทำเกษตรตลอดจนการใช้ความรู้เชิงบริหารจัดการงานเกษตรยังไม่เพียงพอจึงทำให้เกษตรกรยังคงไม่สามารถสร้างผลกำไรจากการทำการเกษตรได้จากการสำรวจเกษตรกรเบื้องต้นโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในตำบลแหลมได้กล่าวว่า “การปลูกข้าวปีนี้ราคาตกต่ำจากการขายให้โรงสี กำลังคิดว่าถ้านำมาบรรจุถุง

จำหน่ายเองจะได้ราคาที่สูงขึ้น” Thongkliang (Interview, September 20, 2021) “ในช่วงที่ผักราคาดีไม่ได้ปลูก จึงไม่มีของขายเสียโอกาสได้เงิน” Keawkhampan (Interview, October 18, 2021) จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นสภาพปัญหาจริงจากเกษตรกรในพื้นที่ ที่ยังขาดองค์ความรู้การจัดการงานเกษตรไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การคำนวณต้นทุน กำไรที่จะได้รับจากการทำเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ซึ่งก็ยังคงประสบปัญหาจากการขาดความรู้และทักษะในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม ทำให้การเพาะปลูกในแต่ละฤดูกาลไม่มีความสมดุล หากปีไหนผลผลิตมีมากจนล้นตลาดก็จะทำให้ผลผลิตมีราคาตกต่ำ ส่งผลให้ราคาขายต่ำกว่าต้นทุนที่ใช้ในการทำเกษตรหรือการพัฒนาด้านการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรยังไม่ได้รับการส่งเสริมจากการไม่มีข้อมูลด้านการตลาดที่เพียงพอต่อการผลิต ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้เกษตรกรยังไม่สามารถพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการงานเกษตรได้ดีเท่าที่ควร

การเพิ่มศักยภาพด้านการจัดการงานเกษตรโดยใช้เทคนิคบัญชีบริหารในการวางแผนงานเกษตรก่อนฤดูกาลเพาะปลูก การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเพื่อไม่ให้เกิดผลขาดทุนจากการคำนวณต้นทุนการผลิต รายได้จากการจำหน่ายมาหาจุดคุ้มทุนและใช้การตัดสินใจระยะสั้นในการเลือกสินค้าเกษตรนำไปผลิตต่อหรือขายทันที โดยการจำแนกประเภทตามพฤติกรรมต้นทุนออกเป็นต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกิจกรรม ต้นทุนผันแปรเป็นต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงไปตามกิจกรรมที่ทำ หากมีกิจกรรมมากต้นทุนก็เกิดขึ้นมากเช่นเดียวกัน (Phajongwong, 2018) เพื่อให้เกษตรกรได้มองเห็นภาพล่วงหน้าของการประกอบอาชีพเกษตรว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่จะมีผลกำไรหรือเพิ่มรายได้จากการเพาะปลูก การคำนวณและกำหนดต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการทำงาน รวมถึงการประมาณการรายได้ที่จะเกิดขึ้นและการวิเคราะห์ต้นทุนเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการผลิตต่อหรือนำไปขายทันทีหลังเก็บเกี่ยว การจ้างทำการเกษตรหรือการลงมือทำเองอย่างไรหนะจะให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากว่า การผลิตด้วยปริมาณมากน้อยเพียงใด เกษตรกรจึงจะได้ผลกำไรตามต้องการ ปัญหาเหล่านี้หากเกษตรกรมีความรู้และทักษะในการใช้บัญชีบริหารเพื่อจัดการใช้ข้อมูลในการบริหารงานด้านการเกษตรจะช่วยลดปัญหาในการเพาะปลูกที่ให้ผลขาดทุนเพื่อพัฒนาตนเองเป็นเกษตรกรที่มีความรู้และทักษะในอาชีพ ซึ่งจะลดปัญหาด้านราคา การแก้ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันโครงสร้างของภาคเกษตร จากการใช้เทคนิคบัญชีบริหารเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาอาชีพเกษตรกร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและปัญหาโครงสร้างรายได้และต้นทุนของเกษตรกรพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง
2. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการจัดการงานเกษตรโดยใช้เทคนิคบริหารในการเพิ่มรายได้และลดต้นทุนของเกษตรกรพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรด้วยเทคนิคบัญชีบริหารเกษตรกรพื้นที่ ลุ่มน้ำปากพนัง

วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีขั้นตอนการวิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล การสร้างเครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการวิจัย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

- 1) วัตถุประสงค์ข้อ 1 วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาโครงสร้างรายได้และต้นทุนของเกษตรกรผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากเกษตรกรจำนวน 16 คน
- 2) วัตถุประสงค์ข้อ 2 วิเคราะห์ศักยภาพด้านการจัดการงานเกษตรโดยใช้เทคนิคบริหารในการเพิ่มรายได้และลดต้นทุนของเกษตรกรเพื่อวางแผนทำการเกษตร การอบรมเชิงปฏิบัติการ ใช้เครื่องมือแบบจดบันทึกเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพเกษตรกร

3) วัตถุประสงค์ข้อ 3 พัฒนาแนวทางการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรด้วยเทคนิคบัญชีบริหาร ทำการสัมมนาเชิงปฏิบัติการโดยใช้เครื่องมือแบบจดบันทึกเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา

4) ประเมินผลการเพิ่มรายได้และความพึงพอใจของเกษตรกรในการใช้เทคนิคบัญชีบริหารในการประกอบอาชีพเกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้และลดต้นทุน ใช้แบบสอบถามในการประเมินผล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประกอบด้วยเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังที่ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการทำเกษตร จำนวน 16 คน ในการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (content Analysis) ผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นเกษตรกรจำนวน 16 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชีต้นทุนจำนวน 1 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนประกอบด้วย ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสวนบุญประสิทธิ์เกษตรเพื่อสุขภาพ 2 คน ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ รักษาดีตามวิถีพอสอนจำนวน 2 คน ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเทศบาลตำบลหัวไทรจำนวน 2 คน ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนวิถีเชื่อมสมัยจำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 25 คน

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาโครงสร้างรายได้และต้นทุนของเกษตรกร 2) แบบจดบันทึกการอบรมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วยประเด็น การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณและกำไร การวางแผนงบประมาณ การกำหนดราคาขายและตัดสินใจใช้ต้นทุน การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเพื่อวางแผนกำไร การตัดสินใจระยะสั้น 3) แบบจดบันทึกการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งการทำ การเกษตรออกเป็น การทำนา ทำสวนปาล์มและการปลูกพืชผักเพื่อจำหน่าย 4) แบบสอบถามมี 3 ตอนได้แก่ ข้อมูลลักษณะทั่วไปของเกษตรกร ความพึงพอใจต่อการอบรมเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย ความพึงพอใจต่อการใช้เทคนิคบัญชีบริหารประกอบอาชีพเกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้และลดต้นทุน ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยศึกษาเอกสารบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดประเด็นและใช้เป็นแนวทางสร้างคำถามการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกด้วยตัวผู้วิจัย แบบบันทึกการอบรมเชิงปฏิบัติการและแบบสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้ตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าสอดคล้องชัดเจนและครบถ้วน แบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่โดยสร้างข้อคำถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการ การสร้างคำถามให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เพื่อป้องกันการมีข้อคำถามนอกประเด็น

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรง (Validly) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเนื้อหาโดยพิจารณาความครบถ้วน เหมาะสมและภาษาที่ใช้ในการถาม การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้การสัมภาษณ์ซ้ำสองครั้งมาหาค่าร้อยละความคงที่ของข้อมูล แบบสอบถามใช้การหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนในการตรวจสอบ แบบจดบันทึกการอบรมเชิงปฏิบัติการและแบบสัมมนาเชิงปฏิบัติการไปสังเกตด้วยตนเองเพื่อแยกพฤติกรรมของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบบสอบถามนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม (IOC) เพื่อหาความเที่ยงตรง (Content Validity) ของแบบสอบถาม จากนั้นนำมา ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคลในหัวข้อสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาโครงสร้างรายได้และต้นทุนของเกษตรกร ดำเนินการสัมภาษณ์โดยนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย จากนั้นเก็บแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการจดบันทึกข้อมูลการอบรมเชิงปฏิบัติการ ในประเด็นการวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณและกำไร การวางแผนงบประมาณ การกำหนดราคาขายและตัดสินใจใช้ต้นทุน การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน เพื่อวางแผนกำไร การ

ตัดสินใจระยะสั้นจากปัญหาการขายทันทีหรือนำไปแปรรูป และปัญหาการผลิตเองหรือการจ้าง การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ โดยบันทึกข้อมูลการวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณและกำไร การวางแผนงบประมาณ การกำหนดราคาขายและตัดสินใจโดยใช้ต้นทุน การตัดสินใจระยะสั้นของการทำนา ทำสวนปาล์มและการปลูกผักเพื่อจำหน่าย การเก็บข้อมูลแบบสอบถามให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ตอบในประเด็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ความพึงพอใจต่อการอบรมเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายและความพึงพอใจต่อการใช้เทคนิคบัญชีบริหารในการประกอบอาชีพเกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้และลดต้นทุน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำข้อมูลในแบบสัมภาษณ์มาบันทึกในแบบเรียบเรียงการสัมภาษณ์โดยแบ่งออกเป็น ข้อมูลเบื้องต้น ประเภท แนวทางการประกอบอาชีพและรายได้ การใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง รายได้และต้นทุน ปัญหาและอุปสรรคในการทำเกษตรและข้อเสนอแนะ แล้วนำแบบเรียบเรียงการสัมภาษณ์มาสรุปข้อมูลในเชิงปริมาณ ต้นทุน รายได้ และกำไรจากการจำหน่ายโดยการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนนำต้นทุนคงที่หารด้วยราคาขายต่อหน่วยหักต้นทุนผันแปรต่อหน่วย (Archawanuntakul, 2022, pp. 3-4) สรุปข้อมูลการวิเคราะห์แบบอุปนัยเป็นความเรียงเชิงพรรณนา นำผลการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบจดบันทึกการอบรมเชิงปฏิบัติการมาสรุปหาผลจากประเด็นการวิเคราะห์ร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล นำผลจากแบบบันทึกการสัมมนาเชิงปฏิบัติการมาสรุปเป็นข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณและกำไรจากการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การวางแผนงบประมาณโดยพิจารณาจากจุดคุ้มทุนถึงการคาดการณ์กำไรที่จะได้รับ การกำหนดราคาขายโดยคำนวณต้นทุนตามเป้าหมายเท่ากับราคาขายตามเป้าหมายหักกำไรตามเป้าหมายหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (Archawanuntakul, 2022, pp. 9-7) และตัดสินใจโดยใช้ต้นทุนจากการจำหน่ายทันทีหรือผลิตต่อโดยพิจารณาจากผลกำไรที่ได้รับจากการผลิตต่อถ้ารายได้ส่วนเพิ่มมากกว่าต้นทุนส่วนเพิ่มควรทำการผลิตต่อแล้วจึงขาย (Archawanuntakul, 2022, pp. 8-22) เป็นการตัดสินใจระยะสั้นของการทำนา ทำสวนปาล์มและการปลูกผักเพื่อจำหน่าย การนำแบบสอบถามมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางการวิจัยเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อคำนวณหาค่าความพึงพอใจของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยใช้เกณฑ์จากการหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อ 1 วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาโครงสร้างรายได้และต้นทุนของเกษตรกรพบว่ามี การประกอบอาชีพ ทำนา ทำสวนปาล์ม และปลูกผักสลัด มีการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในการจำหน่ายผลผลิต รายได้จากการจำหน่ายให้ผู้รับซื้อรายใหญ่และลูกค้ารายย่อย ต้นทุนในการทำเกษตร ประกอบด้วย ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าแรงงานในการจ้างทำเกษตร ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าจัดทำโรงเรือน ค่าปั้มน้ำ ค่าถึงพ่นยา ปัญหาการทำเกษตรเรื่องราคาที่ไม่สามารถกำหนดเองได้ การพัฒนาการทำเกษตรต้องใช้เงินทุนในการเปลี่ยนแปลงสภาพการทำเกษตร การขอความช่วยเหลือจากทางภาครัฐมีขั้นตอนที่ยุ่งยากและมีความไม่แน่นอนในการที่จะได้รับความช่วยเหลือ จากข้อค้นพบดังกล่าวนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

วัตถุประสงค์ข้อ 2 วิเคราะห์ศักยภาพด้านการจัดการงานเกษตรโดยใช้เทคนิคบริหารในการเพิ่มรายได้และลดต้นทุน แสดงผลได้ตามตารางที่ 1

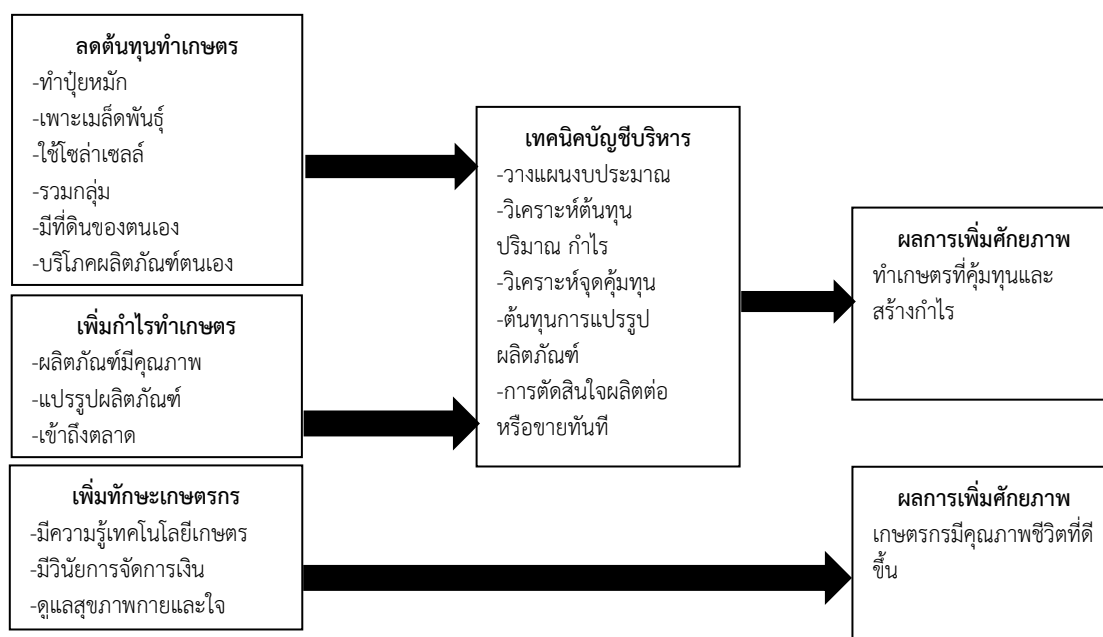

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนและกำไรส่วนเกินประกอบการตัดสินใจ

ผลิตภัณฑ์ เกษตร	จุดคุ้มทุน	ต้นทุน ทำต่อ	กำไรส่วนเกิน	การตัดสินใจ
ปาล์ม	5,407 ก.ก.27,035 บาท	-	$5 - 2.651=2.349$	ราคาขายต่อหน่วยสูงขึ้นควรผลิต และควบคุมต้นทุนผันแปร
ข้าวหอมมะลิ	2,000 ก.ก. 20,000 บาท	2,090	$10 - 4.50=5.50$	ผลิตข้าวเปลือกมีกำไรต่อหน่วย หากนำไปบรรจุถุงมีกำไรเพิ่มขึ้น
ข้าวหอมปทุม	2,445 ก.ก.22,005 บาท	2,090	$9 - 4.50=4.50$	ผลิตข้าวเปลือกมีกำไรต่อหน่วย หากนำไปบรรจุถุงมีกำไรเพิ่มขึ้น
ข้าวโอ๊ตเยิง กข	4,075 ก.ก. 29,340 บาท	-	$7.20 - 4.50=2.7$	ข้าวเปลือกมีกำไรต่อหน่วยต่ำ เพราะราคาขายถูก
ข้าวไรซ์เบอร์รี่	274 ก.ก. 13,700 บาท	-	$50 - 9.73=40.27$	การบรรจุถุงเพื่อจำหน่ายทำให้มี กำไรต่อหน่วยสูงขึ้น
ข้าวสังหยด	364 ก.ก 14,560 บาท	-	$40 - 9.73=30.27$	การบรรจุถุงเพื่อจำหน่ายทำให้มี กำไรต่อหน่วยสูงขึ้น
ผักสลัด	69 ก.ก 6,900 บาท	12,454.50	$100 - 30.31=69.69$	ผลิตต่อทำให้มีกำไรเพิ่มขึ้นจากการ จำหน่ายทันที

จากการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนตามตารางข้างต้นโดยการนำต้นทุนคงที่หารด้วยรายได้หักกับ ต้นทุนผันแปรและเมื่อใช้เทคนิคบัญชีบริหารโดยเปรียบเทียบต้นทุนที่นำไปผลิตต่อกับรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตร หากมีกำไรส่วนเกินจากการนำราคาขายที่ได้หักกับต้นทุนผันแปร ก็สามารถทำการผลิตต่อได้ เป็นการใช้เทคนิคบัญชีบริหารในการตัดสินใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การเกษตร จากผลการวิจัยได้พบแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร

วัตถุประสงค์ข้อ 3 พัฒนาแนวทางการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรด้วยเทคนิคบัญชีบริหาร จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการพบว่า การลดต้นทุน การเพิ่มกำไรและเพิ่มทักษะของเกษตรกร ส่งผลให้ได้แนวทางในการเพิ่มศักยภาพเกษตรกรดังภาพที่ 1 แนวทางการเพิ่มศักยภาพเกษตรกร

ภาพที่ 1 แนวทางการเพิ่มศักยภาพเกษตรกร

ที่มา: Khongkaew (2022)

ผลประเมินการใช้เทคนิคบัญชีบริหารการเพิ่มรายได้และความพึงพอใจของเกษตรกรในการใช้เทคนิคบัญชีบริหารในการประกอบอาชีพเกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้และลดต้นทุนได้ดังนี้ ผลของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย 9 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 เพศหญิง 16 คนคิดเป็นร้อยละ 64.0 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 13 คนคิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 40-49 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ช่วงอายุ 20-29 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และช่วงอายุ 30-29 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 จบการศึกษาอยู่ในช่วงระดับปริญญาตรี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาเป็นผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาจบการศึกษาระดับประถมศึกษา 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และระดับมัธยมศึกษาจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 มีรายได้ต่อเดือน 4,000 บาทขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 72.0 รองลงมามีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 1,000-2,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 รองลงมามีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 3,001-4,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และรองลงมามีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 2,001-3,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ผลความพึงพอใจต่อการอบรมเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลความพึงพอใจค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการอบรมเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความรู้ความเข้าใจ
1.เนื้อหาการวิเคราะห์ต้นทุนและวางแผนงบประมาณตรงตามประเด็น	4.64	0.569	มากที่สุด
2. การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณและกำไร การอธิบายมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.52	0.586	มากที่สุด
3. การกำหนดราคาขายการอธิบายมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.36	.638	มาก
4. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนอธิบายมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.44	.651	มาก
5. การตัดสินใจระยะสั้นจากปัญหาการขายทันทีหรือนำไปแปรรูปเข้าใจง่าย	4.24	.779	มาก
6.การตัดสินใจระยะสั้นจากปัญหาการผลิตเองหรือการจ้าง เข้าใจง่าย	4.32	.690	มาก
รวม	4.42	0.536	มาก

จากตารางที่ 2 ความพึงพอใจต่อการอบรมเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.42 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.536 มีระดับความพึงพอใจระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าเนื้อหาการวิเคราะห์ต้นทุนและวางแผนงบประมาณตรงตามประเด็นระดับความพึงพอใจมากที่สุด และการวิเคราะห์ต้นทุนปริมาณและกำไร การอธิบายมีความชัดเจน เข้าใจง่ายมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ส่วนการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การกำหนดราคาขาย การตัดสินใจระยะสั้นจากปัญหาการขายทันทีหรือนำไปแปรรูปและการผลิตเองหรือจ้างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 คะแนนค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการใช้เทคนิคบัญชีบริหารในการประกอบอาชีพเกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้และลดต้นทุน

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1.ท่านสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการอบรมนี้ไปใช้ในการเกษตรได้	4.68	.476	มากที่สุด
2.ท่านสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการอบรมนี้ไปใช้ในวางแผนทำเกษตรแต่ละฤดูกาลได้	4.56	.651	มากที่สุด
3. ท่านสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการอบรมนี้ไปใช้ในการตัดสินใจแปรรูปการผลิตเองหรือจ้างแรงงาน	4.40	.764	มาก
รวม	4.54	.568	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อการใช้เทคนิคบัญชีบริหารในการประกอบอาชีพเกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้และลดต้นทุนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.568 มีระดับ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าสิ่งที่ได้รับจาก การอบรมนี้ไปใช้ในการเกษตรได้มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และนำสิ่งที่ได้รับจาก การอบรมนี้ไปใช้ในวางแผนทำเกษตรแต่ละฤดูกาลได้มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด นำสิ่งที่ได้รับจากการอบรมนี้ไปใช้ในการตัดสินใจแปรรูปการผลิตเองหรือจ้างแรงงานมีระดับความพึงพอใจมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การทำเกษตรพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังเป็นการทำบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการประกอบอาชีพให้มีรายได้ในการดำเนินชีวิต การทำนา สวนปาล์มและปลูกผักเพื่อจำหน่ายมีต้นทุนที่ใช้ในการทำเกษตร ไม่ว่าจะเป็นค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าแรงงานจ้างทำเกษตร ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าจัดทำโรงเรือน ค่าปั้มน้ำ ค่าถังพ่นยา ซึ่งเกษตรกรมีความรู้ในเรื่องต้นทุนการทำเกษตรในด้านพันธุ์พืชที่ใช้ปลูก การเตรียมดิน การใช้ปุ๋ยเคมีตามคำแนะนำ การลดการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกรตำบลเดิมบาง อำเภอดำรงวิทยารบวร จังหวัดสุพรรณบุรี (Wisetsantikul & Triwankul, 2019) ในเรื่องของการพัฒนาการทำเกษตรต้องใช้เวลาและความช่วยเหลือจากภาครัฐซึ่งยังคงเป็นปัญหาของเกษตรกรที่ต้องการพัฒนางานเกษตร เกษตรกรควรทำเกษตรแบบพอเพียงปลูกพืชตามหลักทฤษฎีใหม่ มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นำผลผลิตมาจำหน่ายและการทำกิจกรรมร่วมกับภาครัฐเพื่อให้มีรายได้อย่างต่อเนื่อง การจำแนกต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการทำเกษตรเพื่อใช้ในการคำนวณจุดคุ้มทุนออกเป็นต้นทุนผันแปรเป็นต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงในจำนวนรวมเป็นสัดส่วนโดยตรงกับระดับกิจกรรมหรือปริมาณของตัวหลักต้นทุน เช่น ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย ค่าแรงงาน ค่าน้ำมัน ค่าจ้างรถตามปริมาณผลผลิต ค่าโทรศัพท์ ค่าถุงบรรจุผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ส่วนต้นทุนคงที่เป็นต้นทุนที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในจำนวนรวมตามการเปลี่ยนแปลงของระดับกิจกรรมหรือปริมาณของตัวหลักต้นทุนในช่วงเวลาหนึ่ง (Tochoyothin, Supattarakul & Padungsit, 2015, pp. 18-21) เช่น ค่าใช้ที่ดิน ค่าเสื่อมราคา ค่าปรับพื้นที่ ค่าจ้างรถแบบเหมา ค่าอุปกรณ์การเกษตร ค่าโรงเรือน เป็นต้น การวิเคราะห์ ต้นทุน ปริมาณ และกำไรหรือเรียกว่าการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (Break-Even Analysis) คือ การพิจารณาปริมาณยอดขายที่ทำให้รายได้รวมเท่ากับต้นทุนรวมหรือกำไรเท่ากับศูนย์ และการวางแผนกำไรโดยใช้ปริมาณจุดคุ้มทุนเป็นเกณฑ์เพื่อกำหนดยอดขายกำไรในอนาคต การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณหรือจำนวนที่คุ้มทุน และกำไรที่ต้องการในอนาคต (Garutboonyong, 2017) โดยการนำต้นทุนคงที่หารด้วยราคาขายต่อหน่วยหักกับต้นทุนผันแปรได้จุดคุ้มทุนเป็นจำนวนหน่วย หากต้องการเป็นจำนวนเงินให้นำจุดคุ้มทุนเป็นจำนวนหน่วยคูณด้วยราคาขายต่อหน่วย

การผลิตเพื่อให้ได้ผลกำไรนั้นต้องได้ผลมากกว่าจุดคุ้มทุนทั้งจำนวนหน่วยและจำนวนเงินการใช้บัญชีบริหารในการตัดสินใจเพื่อผลิตต่อให้สร้างผลกำไรเพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายทันทีเมื่อผลิตเสร็จเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เกษตรกรสามารถนำข้อมูลการทำเกษตรมาวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจจัดจำหน่ายผลผลิตทาง การเกษตรที่เหมาะสมโดยการพิจารณาต้นทุนที่เกิดขึ้นในการนำไปผลิตต่อแล้วจึงขายเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่จะได้รับเพิ่มขึ้น การตัดสินใจว่าจะผลิตต่อหรือขายนั้นจะพิจารณาเปรียบเทียบกับรายได้ส่วนเพิ่มกับต้นทุนส่วนเพิ่มหรือต้นทุนผลิตต่อ รายได้ส่วนเพิ่มคือ ส่วนต่างระหว่างมูลค่าการขายหลังการผลิตต่อที่มากกว่ามูลค่าการขาย ณ จุดแยกตัว หากรายได้ส่วนเพิ่มมากกว่า ต้นทุนผลิตต่อซึ่งเกิดขึ้นหลังจุดแยกตัวแล้วธุรกิจควรผลิตต่อแล้วจึงขาย หากรายได้ส่วนเพิ่มน้อยกว่าต้นทุนผลิตต่อ ไม่ควรทำการผลิตต่อควรจะขายทันทีเพื่อให้ได้กำไรมากที่สุด (Archawanuntakul, 2022, pp. 8-20) จากผลการวิจัยพบว่าข้าวหอมมะลิ ข้าวหอมปทุมและผักสลัดสามารถนำไปผลิตต่อเพื่อให้ได้ผลกำไรเพิ่มขึ้น

แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรได้แก่การทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ รวมกลุ่มการทำเกษตรกรรมการเพาะชำ เมล็ดพันธุ์พืชเอง ติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์เพื่อลดต้นทุนการใช้ไฟฟ้าในการทำเกษตรลง ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาสินค้าเกษตรจากบทความวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ของใบโพธิ์พาในจังหวัด นครปฐม (Banyongpisuth, 2021) ควรได้มีการใช้วัตถุดิบหรือส่วนผสมที่มากขึ้นและนำพืชอื่นมาใช้ทดลองทำการเกษตรควรพัฒนาต่อยอดและมีการเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนใช้การต่อยอดการเรียนรู้แบบโครงการ ซึ่งมีผลการวิจัยไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรบนฐานเศรษฐกิจพอเพียง ของ Somyana , 2019) มี 3 แนวทางคือ 1) ด้านเทคนิคการจัดการดินปรับปรุงดินโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์จากการใช้เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในชุมชนเพื่อลดรายจ่าย 2) เทคนิคการผลิต เลือกพันธุ์พืช การจัดการดินการจัดการศัตรูพืช และพัฒนาสู่ระบบเกษตรอินทรีย์เต็มรูปแบบ 3) ด้านลดต้นทุนโดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ส่วนการพัฒนาความรู้และทักษะของเกษตรกรตามแนวทางพัฒนาขีดความสามารถด้านการควบคุมคุณภาพสินค้าเกษตรแปรรูป วิสาหกิจชุมชนตำบลคลองเชี่ยน จังหวัดฉะเชิงเทราของ (Nuttayasakul, Kerdchuay, Pilachan & Imarom, 2021) ได้ผลการวิจัยว่าการผลิตสินค้าเกษตรยังขาดความรู้ความเข้าใจ แรงจูงใจและงบประมาณในการพัฒนาเข้าสู่เกณฑ์ มาตรฐานการผลิตแนวทางพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม ศึกษาดูงาน จัดทำคู่มือและได้รับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีในด้านเกษตรกรรม การพัฒนาตัวเกษตรกรให้มีความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น การประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ผสมผสานกับ ภูมิปัญญาชาวบ้าน การทำการเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้ด้านบัญชีต้นทุน ด้านการตลาด ตลอดจนช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง (Office of Trade Policy and Strategy , 2022)

วินัยในการใช้เงินทุนหมุนเวียน การจัดทำบัญชีครัวเรือน สุขภาพของเกษตรกร การบริโภคผลผลิตที่ได้ กรรมสิทธิ์ในที่ดิน ละเว้นอบายมุขทั้งหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพของกลุ่มสินค้าเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดร้อยเอ็ดของ (Pimtha , 2019) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มอาชีพโดยส่วนใหญ่สามารถบันทึกบัญชีรายรับรายจ่ายและคำนวณต้นทุนประกอบอาชีพได้อย่างถูกต้อง โดยผู้ทำบัญชีกลุ่มสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การสร้างศักยภาพเกษตรกรยุคใหม่ด้วยเกษตรแบบผสมผสาน : กรณีศึกษากันตนาแดง ตำบลหันตะเภา อำเภอร่องบัวน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (Chankhum , 2022) ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินชีวิตโดยจัดพื้นที่ทางการเกษตรได้อย่างเหมาะสม มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีผลผลิตในแต่ละเดือนโดยปัจจัยแห่งความสำเร็จของเกษตรกรจากการนำแนวทางการเกษตรตามทฤษฎีใหม่ของเกษตรอำเภอร่องบัวน้อยผลการวิจัยได้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของกลุ่มลูกค้า ควรมีการแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มกำไร การสร้างความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าในการทำผลผลิตที่มีคุณภาพลดสารพิษสู่มือผู้บริโภคการเข้าถึงตลาดและกลุ่มลูกค้าสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Sura , 2019) การพัฒนาศักยภาพเพื่อต่อยอดภาคการเกษตรให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะกรณีศึกษา ชุมชนเกษตรจังหวัด เชียงใหม่ โดยการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพ ผู้นำมีความเข้มแข็งและมุ่งมั่นในการพัฒนาต่อยอดสินค้าเกษตร ควรมี

ความรู้เรื่องทรัพย์สินทางปัญญาและสร้างความร่วมมือในการพัฒนาผลการวิจัยด้านความพึงพอใจต่อการอบรมเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก การวิเคราะห์ต้นทุนและวางแผนงบประมาณตรงตามประเด็น มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด และการวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณและกำไร การอธิบายมีความชัดเจน เข้าใจง่ายมีค่าเฉลี่ย รองลงมาการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การกำหนดราคาขาย การตัดสินใจระยะสั้นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก การวางแผนต้นทุนและงบประมาณเป็นสิ่งสำคัญที่เกษตรกรควรได้ทำการประเมินผล การทำเกษตรก่อนลงมือปฏิบัติจริงในแต่ละฤดูกาล

ความพึงพอใจต่อการใช้เทคนิคบัญชีบริหารในการประกอบอาชีพเกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้และลดต้นทุน มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด นำสิ่งที่ได้จากการอบรมนี้ไปใช้ในการเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด และนำสิ่งที่ได้จากการอบรมนี้ไปใช้ในวางแผนทำเกษตรแต่ละฤดูกาลอยู่ในระดับมากที่สุด นำสิ่งที่ได้จากการอบรมนี้ไปใช้ในการตัดสินใจแปรรูปการผลิตเองหรือจ้างแรงงานได้ มีระดับความพึงพอใจมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Worayotha, Chaisawaneeyakorn, Sangkhamphra & Kittiwuthikrai ,2018) เห็นว่าการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับพื้นฐาน ทางบัญชี ความสำคัญของระบบบัญชี และนำ ระบบบัญชีใหม่ที่มี การออกแบบร่วมกัน และให้ผู้เข้าร่วมอบรมลงมือปฏิบัติจริง จะเห็นได้ว่าความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคนิคบัญชีบริหารเพื่อช่วยในการวางแผนการทำเกษตรของเกษตรกรเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวและเกษตรกรได้เห็นถึงการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ข้อเสนอแนะ

1. เกษตรกรพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อำเภอลำชะโด จังหวัดนครศรีธรรมราชโดย ควรนำผลการใช้เทคนิคบัญชีบริหารเพื่อเพิ่มรายได้และลดต้นทุนไปใช้ในการวางแผนการทำเกษตรเพื่อจำหน่ายให้ได้กำไรเพิ่มขึ้น เช่น การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนการปลูกข้าวหากต้องการกำไรต้องจำหน่ายให้ได้มากกว่าจุดคุ้มทุนโดยเพิ่มราคาขายจากการผลิตต่อ การเพิ่มปริมาณขายโดยการบรรจุถุง หรือการเพิ่มมูลค่าการปลูกผักปลอดสารพิษด้วยการนำไปผลิตต่อเป็นสลัดโรล เป็นต้น หากผลิตภัณฑ์มีคุณภาพมากขึ้นเพื่อการวางแผนขยายตลาดสู่กลุ่มเป้าหมายใหม่เช่น ผู้บริโภค รายย่อย ผู้บริโภคผู้รักสุขภาพ โดยต้องมีการวางแผนการผลิต ควบคุมต้นทุนและกำหนดราคาขายให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการเพิ่มกำไรจากราคาและปริมาณที่จำหน่ายและลดต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรจากการทำเกษตรได้

2. ผู้ที่จะทำการเกษตรไม่ว่าจะเป็นการปลูกปาล์มโดยลดต้นทุนในการใช้สารเคมี ทำนาโดยนำข้าวสารไปผลิตต่อเป็นข้าวบรรจุถุงหรือการปลูกพืชผักหมุนเวียนโดยนำไปแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้ แนวทางในการวางแผนการผลิตที่มีผลกำไรโดยคำนึงถึงจุดคุ้มทุนและการตัดสินใจในการผลิตต่อหรือขายทันทีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

3. หน่วยงานภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรมพัฒนาชุมชน หน่วยงานในท้องถิ่นที่ชุมชนตั้งอยู่ใช้เป็นแนวทางกำหนดการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า และพัฒนาเกษตรกรให้มีทักษะในการทำเกษตรตามหลักวิชาการในการลดต้นทุนการเกษตรและเพิ่มผลผลิตแก่เกษตรกร

4. นักวิจัย อาจารย์ นักศึกษาหรือผู้สนใจทั่วไปได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต วางแผนงบประมาณ การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณและกำไร การกำหนดราคาขายและตัดสินใจโดยใช้ต้นทุน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ปีงบประมาณ 2565

References

- Archawanantakul, S. (2022). Management accounting. Bangkok: Jamjuree Company Products Co., Ltd.(in Thai)
- Archawanantakul, S. (2022). Management accounting. (8th ed.) Bangkok: Publishers Thammasat University. (in Thai)
- Ban Rak Din Social Enterprise Pak Phraek Subdistrict, Mueang Kanchanaburi District (2022) .*Salad vegetables*. Retrieved 2022, August 1. Form, <http://www.baanrakdin.com>.(in Thai)
- Banyongpisuth, A.(2021). *Guidelines for the development of agricultural products throughout the supply chain and logistics of basil in Nakhon Pathom Province. Research on art and science of the Mekong Basin, 29 (2), 51* Retrieved 2022, August 1. Form, <https://li01.tci-thaijo.org>. (in Thai)
- Chankhum, N. (2019). *Research on building the potential of modern farmers with integrated agriculture: A case study of Ban La Daeng, Han Taphao Subdistrict, Wang Noi District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province*. Ayutthaya: n.p.
- Chantarapenkul, L., (2022). Agricultural Extension Problems and Solutions. [online]. Retrieved 2022, October 15. Form <https://napangyai.mju.ac.th/> [21 October 2021]. .(in Thai)
- Chuchan, J., Bualai, H., & Songmuang, J. (2018). *A Comparative Analysis of Cost Structure, Profitability, and Break-Event Point between Pesitcide-Free and Pesticide Vegetable Production : A Case Study of Pathumthani Province*, Retrieved 2022, August 7. Form, <https://so04.tci-thaijo.org>. (in Thai)
- Keawkhampan, P. (2014) farmer. *Interview*, October 18 2014.
- Kruthabunyong, C. (2017). Management Accounting. Bangkok: SE-EDUCATION. (in Thai)
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University social development, Retrieved 2022, September 25. Form. <https://so06.tci-thaijo.org>. (in Thai)
- Nuttayasakul, C., Kerdchuay, N., Pilachan, W., Chutima Nuttayasakul, Nichitchaya Kerdchuay, Wattana Pilachan & Chatchai Im-arom, C.(2021). *Developing capacity for quality control of processed agricultural products. community enterprise Khlong Khuean Subdistrict Chachoengsao Province. Rambhai ni researching*, Retrieved 2022, September 12. Form, <https://so05.tci-thaijo.org>. (in Thai)
- Office of Trade Policy and Strategy. (2022) *smart farmer [online]*. Retrieved 2022, August 1. Form, <http://www.tpsoc.moc.go.th/th>.
- Pimtha, L.(2019).*The development of occupational cost accounting of agricultural product groups Organic in Roi Et Province. Roi Et Rajabhat University*. Retrieved 2022, October 13. Form, <https://so03.tci-thaijo.org>. (in Thai)
- Phajongwong, P. (2018). Management Accounting. Bangkok: SAENGDAO. (in Thai)
- Somyana, W. (2019). increasing the efficiency of agricultural production on the basis of sufficiency economy. Chiang Mai Rajabhat Research, 20 (2), Retrieved 2022, August 1. Form <https://so05.tci-thaijo.org>. (in Thai)

- Sura, K. (2019). *Potential development to extend the agricultural sector for commercial and public benefits: a case study of an agricultural community in Chiang Mai Province*. Retrieved 2022, October 23. Form <https://so05.tci-thaijo.org> (in Thai)
- Techoyothin, W., Supattarakul, S.& Phadungsit M. (2015). Cost management. Bangkok: Physics Center .(in Thai)
- The 12th National Social and Economic Development Plan. (2017-2021). *Summary of important economic development plans and National Society No. 12*. Retrieved 2022, October 20. Form nesdc.go.th. (in Thai)
- Thongkliang, C. (2021) farmer. *Interview*, 20 September 2021.
- Wisetsantikul, S., & Triwankul, S. (2562). *Using technology to reduce production costs Rice of farmers in Doem Bang Subdistrict Doem Bang Nang Buat District Suphan Buri Province*. *Agricultural science*, Retrieved 2022, August 1. Form <https://li01.tci-thaijo.org>. (in Thai)
- Worayotha, S., Chaisawaneeyakorn, M., Sangkhamphra, W., & Kittiwutkrai, M. (2018). *Development of management accounting system to increase competitiveness of sewing group Native cotton, Ban Kok Ai, Kham Cha E Sub-district, Kham Cha E District, Mukdahan Province. Nakhon Phanom university*, Retrieved 2022, August 1. Form <https://so03.tci-thaijo.org>. (in Thai)

ผู้เขียน

ดร.มัลลิกา คงแก้ว

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะเข่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

E-mail: malica_2011@hotmail.com

